

"בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו" ביאור דברי הזוהר הקדוש בדרך עבודה: בשנת ה' אלפים ת"ח יחיו המתים!

וביאר לו אליהו הנביא שנתכוון לומר שיבוא (תהלים צה ז): "היום אם בקולו תשמעו". הנה כי כן זהו הפירוש: "זה היום עשה ה'", אמנם כן הגאולה היתה צריכה להיות בשנת ת"ח, אבל רק אם נקיים התנאי של משיח: "היום אם בקולו תשמעו".

בספר "חות יאיר" להגאון הגדול רבי אלעזר קאליר בעל "אור חדש" על מסכת פסחים (מאמר "אור החזון" דרוש ב אות ג) הביא ביאור דברי הזוהר בשם המפרשים, והוסיף לפרש בזה (דברים לב כט): "לו חכמה ישכילו זאת יבינו לאחריהם". כלומר "לו חכמה ישכילו" להבין, כי מה שכתוב שהגאולה תבוא בשנת זא"ת, הכוונה שיעשו תשובה עם צו"ם קו"ל ממו"ן בגימטריא זא"ת, כי אז "יבינו לאחריהם", היו מבינים איך לזכות לאחריית הגאולה.

ויש להוסיף לבאר איך מתקשר ענין זה עם שנת היובל שזכר בפסוק: "בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו", על פי הידוע כי יובל שהוא שנת החמישים, רומז על נ' שערי בינה שהוא עולם התשובה, לכן העבדים יוצאים בה לחירות, לרמז כי מי שנעשה עבד ליצר הרע, יכול לצאת ממנו לחרות על ידי מצות תשובה.

והביאור בזה בדרך הפשט, כי שורש התשובה הוא בעולם הבינה, כי "בינה" היא להבין דבר מתוך דבר שיתבונן האדם בכל מה שפגם, כדי ללמוד מזה איך לשנות דרכיו ולתקן את כל מה שפגם, ונרמז ענין זה בפסוק (ישעיה ו י): "ולבבו יבין ושב ורפא לו" - "יבין" דייקא שהיא בבחינת בינה.

וכן כתב ב"אגרא דכלה" בפרשתנו על הפסוק (כה י): "וקדשתם את שנת החמישים שנה וקראתם דרוו בארץ לכל יושביה יובל היא תהיה לכם" - "ויש לפרש לכ"ם לצרכיכם ולהנאתכם, והכוונה השראת יובל העליון בינה תשובה עילאה, יהיה לכם אז בשנה הלזו, ועל ידי כך ושבתם איש אל אחוזתו, אל אחוזתו שלו מקום שאחוז בו במקום הקודש, כי כל המדות חוזרים לשרשם ויתהווה ככריה חדשה".

הנה כי כן זהו פירוש הפסוק: "בשנת היובל", כאשר יעוררו ישראל שערי תשובה מיובל העליון של נ' שערי בינה, "הזאת" - על ידי שישובו עם צו"ם קו"ל ממו"ן בגימטריא זא"ת, אז יזכו לגאולה: "תשובו איש אל אחוזתו", שתשוב הנשמה של כל אחד מישראל בתוך הגוף בתחיית המתים.

ישוב קושיית האור לישרים על שנת ה' אלפים

אולם עדיין מוטלת עלינו חובת הביאור, ליישב מה שהקשה הגה"ק רבי זרח איידליץ ב"אור לישרים" (שם), שהרי מבואר בזוהר כי תחיית המתים תהיה בזמן שסימנו ה-זא"ת - ה' אלפים ת"ח, מעתה הן אמנת כי מה שאמר בשנת ת"ח, יש לפרש שהכוונה בזה על צו"ם קו"ל ממו"ן שעולה זא"ת, אך איך יתפרש לפי זה ענין ה' אלפים שהזכיר הזוהר, שהרי דוחק גדול לפרש כי מה שאמר ה' אלפים הכוונה בזה על שנים ממש, ומה שאמר ת"ח הכוונה בזה על תשובה בצום קול ממו"ן שעולה ת"ח.

בשנת ת"ח שעולה בגימטריא צו"ם קו"ל ממו"ן

ביאור נפלא על כך מצינו בספר "אור לישרים" להגה"ק רבי זרח איידליץ זצ"ל מבית דינו של הגה"ק בעל "נודע ביהודה" (דרוש ג דף נז טור ב) בשם ספר "אור חדש", וכתב שמצוה לפרסם את הדברים. לתועלת הענין נעתיק לשון ה"אור חדש" על ברכת נהנין [נדפס באמסטערדם שנת תל"א ונדפס מחדש בירושלים תשס"ג] להרה"ק רבי חיים באכנר זצ"ל, ובסיום הספר (ד"ה אמר המחבר) הביא הביאור בשם הגה"ק רבי אורי שרגא פייביש נשיא הקהילות בירושלים, שברח מווילנא אחרי ההרג הנורא של גזירת ת"ח ות"ט ונתיישב בירושלים:

"כדי לסיים בדבר טוב לנחם את שארית ישראל המצפים ומוכחים לתשועת ה', אביא ואציג לפניך מה שהקשה הגאון מהר"ר פייביש ז"ל, שהיה ר"מ ואב בית דין בק"ק ווילנא ואחר כך נתקבל לנשיא בארץ ישראל, בבשרו צדק בקהל רב בק"ק ווילנא, אמה שכתב הזוהר ששנת ת"ח יהיה עת גאולה, וזהו שאמר הכתוב (ויקרא טז ג) בזא"ת יבא אהרן אל הקודש, והרי כלה הקץ הזה ועדיין לא בא, ופה קדוש יאמר דבר זה ויפיח לקץ ויכזב ח"ו.

ותירץ דאין כוונת הרשב"י ז"ל לומר, בשנת ת"ח למספר הפרט קטן לבריאת העולם, באשר נודע כי אין הדבר תלוי אלא בתשובה, ויש בה ג' תנאים תשובה תפלה צדקה, תשובה זה צום, תפלה הוא קול קול יעקב בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, וצדקה בממו"ן, וצו"ם קו"ל ממו"ן חושבנא דדין כחושבנא דדין, כי כל אחד מהם עולה קל"ו, ג' פעמים קל"ו עולה זא"ת.

והיינו דקאמר בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו, וכן מה שאמר הכתוב בזא"ת יבוא אהרן אל הקודש, רצונו לומר בשנה שישראל יקיימו זא"ת שעולה צו"ם קו"ל ממו"ן, רצונו לומר כשיקיימו מה שנרמז בזא"ת, היינו תשובה תפלה צדקה, אז ישובו איש אל אחוזתו ויבא אהרן אל הקודש".

"מאת ה' היתה זאת"

ונראה להעיר כי פירוש זה בדברי הזוהר הקדוש, כי מה שאמר שבשנת ת"ח כמספר זא"ת יחיו המתים, הכוונה בזה כאשר יחזרו ישראל בתשובה בג' בחינות צו"ם קו"ל ממו"ן שעולה בגימטריא זא"ת, מבואר גם ב"חנכת התורה" (ריש פרשת אחרי) בשם הגה"ק הרבי ר' העשיל מקראקא זצ"ל.

והוסיף לפרש בזה כמין חומר דברי נעים זמירות ישראל (תהלים קיח כג): "מאת ה' היתה זאת", כלומר מאת ה' היתה שתבוא הגאולה בשנת ת"ח כמספר זא"ת, אולם למעשה "היא נפלאות בעינינו", נעלם הדבר מעינינו [מלשון (דברים יז ח): "כי יפלא ממך דבר"] כי לא זכינו לגאולה באותה שנה, והסיבה לכך היא: "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו".

הכוונה בזה על פי המבואר בגמרא (סנהדרין צח.), כי רבי יהושע בן לוי שאל את משיח אימתי הוא יבוא, והשיב לו "היום",

פקידת הגאולה בשנת ת"ח נתחלפה בגזירות ת"ח ות"ט

אך כבר תמהו על כך המפרשים, הלא למעשה כבר עברו יותר משלש מאות שנה מזמן ההוא ועדיין לא נושענו, זאת ועוד, כי במקום זמן הגאולה בשנת ה' אלפים ות"ח שנה לבריאת העולם, באו גזירות של גזירות ת"ח ות"ט, כאשר מרדו הקוזאקים בראשות הצורר חמלניצקי ימח שמם כנגד מדכאיהם בפולין, והרגו אלפים ורבבות מישראל אנשים נשים וטף קדושים וטהורים.

וידוע מה שמבואר בספרים הקדושים הביאור על כך, כי בכל שנה שהיא זמן פקידת המסוגל לגאולה, מתעורר זה לעומת זה הס"מ בכל כוחו לקטרע על ישראל כדי למנוע את הגאולה, בידוע שכאשר תבוא הגאולה הוא עתיד להתבטל מן העולם, ואם באמת ישראל אינם ראויים לגאולה בגלל עוונותם, כי אז מתחלפת פקידת הגאולה לפקידת העוונות, ובמקום אור יורדת ח"ו חשכה גדולה לישראל.

בספר "מלא העומר" להגה"ק רבי אריה לייב מצינו צ"ל על המגילה (אסתר א ג) אומר על כך, כי ענין זה רמזו בכתוב (שמות לב לד): "וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם", כלומר "וביום פקדי" - ביום שיש בו פקידה לגאולה העתידה, "ופקדתי עליהם חטאתם", לבדוק אם הם ראויים לכך. ובעל "אמרי אמת" מגור זצ"ל (פרשת במדבר תרפ"ו ד"ה ואתה) פירש בזה מאמר הירושלמי (שבת פ"ו ה"ב דף יט:): "שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה", כלומר כשהשטן מרגיש שהוא שעת סכנה בשבילו, כי יש פקידת הגאולה שאז יתבטל מן העולם, הוא מקטרע על ישראל כדי להציל את עצמו.

וכך היה בשנת ת"ח כי במקום פקידת הגאולה ותחיית המתים, נהפכה הקערה על פיה שבא על ישראל חורבן גדול שאנו מבכים בכל שנה כ' סיון עד עצם היום הזה. וכבר רמז על כך הפוסק הגדול רבן של כל ישראל בעל הש"ך בקונטרס "מגילת עיפה", בסוף הקינה שחיבר על גזירת ת"ח: "שנת ת"ח אשר חשבתי בזא"ת יבוא אהרן אל הקודש לפני ולפנים, נהפך כנורי לאבל ושמחתי ליגונים, והקריבו את עולתם הישראלים הלויים והכהנים".

כלומר הש"ך מבטא בכך, כי במקום אשר חשבנו שנוכח לגאולה שלימה בשנת ת"ח, ונרמז בפסוק: "בזאת יבוא אהרן אל הקודש" - בזא"ת בשנת ת"ח שעולה בגימטריא זא"ת יבנה המקדש, ואהרן הכהן יבוא אל הקודש לעבוד עבודת הכהונה לפני ולפנים, נהפכה השמחה ליגון בהריגות הנוראות בשנת ת"ח.

אולם עדיין צריך ביאור, שהרי לפי דברי הזוהר הקדוש רמז לנו הקב"ה בתורה בפסוק: "בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו", כי תחיית המתים תהיה בשנת ה-זא"ת, כלומר בשנת ה' אלפים ועוד ת"ח שנים כמספר זא"ת, שאז ישובו איש אל אחוזתו ואל נחלתו, הנה כי כן מאחר שהתורה היא נצחית, איך יתקיים פסוק זה אחרי שהזמן הזה כבר חלף הלך לו.

בפרשתנו פרשת בהר במצות יובל כתוב (ויקרא כה יג): "בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו". מצינו על כך מאמר פלא בזוהר הקדוש (פרשת תולדות קלט:), כי בפסוק זה גילה לנו הקב"ה על הזמן שיחיו המתים בגאולה העתידה:

"רבי אלעזר בן ערך הוה יתיב והוה קא מצטער בנפשו טפי, עאל לקמיה רבי יהושע, אמר ליה חיזו נהירו דבוצינא דעלמא למה חשוכן, אמר ליה חיזו ודחילו סגי עאל בי, דהא אנא חמי מה דאתערו חברנא מארי מתניתא דשראת עליהו רוח קדישין, וההוא דאתערו דבשתיאתי יהא פורקנא שפיר, אבל אנא חמי אורכא יתירא על אינון דיירי עפרא.

דבאלף שתיאתי לזמן ארבע מאות ותמניא שנין מניה, יהיו קיימין כל דיירי עפרא בקיומיהון, ובגיני כך אתערו חברנא על פסוקא דקרא לון בני ח"ת - ח"ת דיתערון לח"ת שנה, והיינו דכתיב בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו, כשישתלם הזא"ת שהוא חמשת אלפים וארבע מאות ותמניא, תשובו איש אל אחוזתו, אל נשמתו שהיא אחוזתו ונחלתו".

בתרגום ללשון קודש:

"רבי אלעזר בן ערך היה יושב והיה מצטער עצמו ביותר, נכנס לפניו רבי יהושע, אמר לו, מראה אור נרו של עולם למה חשוכים, אמר לו [רבי אלעזר בן ערך], מראה ויראה גדולה נכנס בי, שהרי אני רואה מה שהעירו חברים בעלי המשנה ששרתה עליהם רוח קדושים, ומה שהעירו כי באלף הששי תהיה הגאולה יפה, אבל אני רואה אריכות יתרה על אותם שוכני עפר.

כי באלף השישי לזמן ארבע מאות ושמונה שנים ממנו יעמדו לתחיה כל שוכני עפר במעמדם, ומשום זה נתעוררו החברים על הפסוק שקרא להם [לשוכני העפר] בני ח"ת - ח"ת שיתעוררו לתחיה לח"ת שנה, וזהו שכתוב בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו, כשישתלם הזא"ת שהוא חמשת אלפים וארבע מאות ושמונה, תשובו איש אל אחוזתו, [הגוף ישוב] אל נשמתו שהיא אחוזתו ונחלתו".

נמצינו למדים מדברי הזוהר הקדוש כי הגאולה העתידה תהיה בשנת ה' אלפים ת"ח לבריאת העולם, ונרמז ענין זה בפסוק: "בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו", שכן תיבת הזא"ת היא אותיות ה-זא"ת, כלומר בשנת ה' אלפים ועוד ת"ח כמספר זא"ת, נזכה לגאולה העתידה שאז ישובו איש אל אחוזתו ואל נחלתו.

על סמך מאמר זה קבע המקובל האלקי הרמ"ק - רבי משה קורדבורי ז"ע כפי שהביא ב"אור החמה" פירוש על הזוהר הקדוש (פרשת שמות דף י סוף טור א): "ואם תאמר אותותינו לא ראינו, אל תתמה אתה אחי, כי עוונותינו גרמו מה שגרמו, ובפרט חילול ה' אשר בינינו... אמנם לא יעבור משנת ת"ח לכל הדברים שבעולם".

חשבתי דרכי לומר בזה רעיון חדש, כדי לברר מקחם של כל הצדיקים הללו בביאור דברי הוזהר הקדוש, על פי מה שכתב ב"ערוגת הבשם" להגה"ק רבי משה מחוסט זצ"ל דבר יקר מאד, לפרש מקרא שכתוב בפרשת האזינו (דברים לב ו): "הלה' תגמלו זאת עם נבל ולא חכם", ופירש בתרגום אונקלוס: "עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו".

וביאר הכוונה בזה כי המון עם חושבים שעיקר התשובה היא צו"ם קו"ל ממו"ן שעולה בגימטריא זא"ת, אולם לא כן הדבר אלא העיקר הוא להרבות בתורה, כמבואר בסידור האריז"ל לרבי שבתי (סדר קביעת התורה) ומקור הדבר במדרש (ויק"ר כה א): "בעל תשובה שהיה רגיל לקרות דף אחד יקרא שנים, וריבוי התורה הוא עיקר התשובה".

ובכן זהו שמוזהר הכתוב: "הלה' תגמלו זאת" – הסוברים אתם שתוכלו לגמול לה' על כל עוונותיכם, רק במה שתעסקו בג' דברים צו"ם קו"ל ממו"ן בגימטריא זא"ת, ובאמת לא כן הוא אלא העיקר הוא להרבות בעסק התורה, וזהו שאמר: "עם נבל ולא חכם", ומפרש בתרגום: "עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו", שקיבלו את התורה ואין בהם חכמה שצריך לעסוק בה עכדה"ק.

תכלית התשובה לנקות את התורה

ונראה להוסיף תבלין בביאור הדברים, שהם חלק בלתי נפרד מעבודת ה' של כל אחד מישראל, כי באמת הפייטן האלקי רבי אמנון הזכיר בפיוט "ונתנה תוקף" לימים הנוראים ג' דברים אלו: "ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה". וב"חומת אנך" להגה"ק החיד"א זצ"ל (פרשת אחרי ד"ה בזאת יבא אהרן) הביא מקור לכך מלשון המדרש (קהלת רבה ה ד): "ג' דברים מבטלין גזירות רעות ואלו הן תפלה צדקה ותשובה".

אולם ברור כשמש כי כל זה הוא רק בנוסף על עסק התורה, שהרי שנינו בגמרא (קידושין ל): "כך הקב"ה אמר להם לישראל, בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו". נמצא כי אם אדם אינו עוסק בתורה שהיא תבלין כנגד היצר הרע, אין שום ערך לתשובה שלו מאחר שברור שיפול שוב ברשת היצר הרע.

והנה ידוע מה שגילה רבינו האריז"ל, כי כל התורה והמצוות שהאדם עושה בעודו רשע ח"ו, אינם עולים למעלה לצד הקדושה אלא אדרבה נותן בזה כוח לחיצונים, עד שחוזר בתשובה שאז מחזיר כל המצוות ומעשים טובים לצד הקדושה, כמו שכתב ה"באר היטב" בשלחן ערוך (או"ח סי' תקעא אות א) בשם האריז"ל: "ודע שכל המעשים שאדם עושה ותורה שלומד בעודו רשע בעונותיו הרבים מוסיף כוח בקליפות, עד שחוזר בתשובה מוציא מהקליפה".

מעתה מבואר היטב השילוב הנפלא של תורה ותשובה, כי אם יעסוק בתורה בלי תשובה לא תהיה בזה שום תועלת, כי עסק התורה רק יוסיף כוח ליצר הרע וכוחותיו להתגבר עליו, ואם יעסוק בתשובה לבד בלי עסק התורה גם כן אין בזה שום תועלת, כי אי אפשר להתגבר על היצר הרע רק על ידי עסק התורה שהיא תבלין כנגד היצר, לכן העצה היעוצה היא לשלב שניהם גם יחד שיעסוק בתשובה בצום קול ממו"ן, ועל ידי זה יזכה להוציא את כל התורה שנפלה בתוך הקליפות, וכשיעסוק אחר כך בתורה יוכל להתגבר על היצר הרע.

"אין זאת אלא תורה"

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין מה שמצינו במדרש שוחר טוב (תהלים ח ד"ה מפי עוללים): "עסוק בתורה שנאמר (משלי ו

ג) עשה זאת איפוא בני והינצל, ואין זאת אלא תורה, שנאמר (במדבר יט ד) זאת התורה". וכן הוא במדרש (שם) על הפסוק (תהלים כז ג): "אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח, ואין זאת אלא תורה שנאמר (דברים ד מד) וזאת התורה".

לפי האמור הביאור בזה, כי כאשר אדם עוסק בתורה לבד בלי תשובה אין בזה תועלת, שהרי לא יוכל להתגבר על היצר הרע, מאחר שהתורה אינה עולה לה' כי אם מוסיף ח"ו כוח בקליפות, אולם על ידי שיצרף לזה תשובה על ידי צו"ם קו"ל ממו"ן שעולה זא"ת, יוכל לעסוק בתורה שתעלה לרצון לפני ה', הנה כי כן יפה אמרו: "ואין זאת אלא תורה".

יומתק להבין בזה מה שהביא המדרש ראייה לכך, ממקרא שכתוב (במדבר יט ד): "זאת התורה אדם כי ימות באהל", על פי מה שדרשו על כך בגמרא (ברכות סג): "אמר ריש לקיש, מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל".

ולפי האמור יש לומר שלמד כן ממה שכתוב: "זאת התורה", כלומר שישלב התשובה בבחינת "זאת" עם עסק "התורה", על ידי שממית עצמו לעסוק בתורה מתוך תשובה בג' בחינות צו"ם קו"ל ממו"ן שעולה בגימטריא זא"ת. וזהו שדקדק ריש לקיש בלשון קדשו: "מנין שאין דברי תורה מתקיימין", בצד הקדושה שלא תיפול בקליפות, "אלא במי שממית עצמו עליה" בתשובה, "שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל".

ה' פעמים אור

כנגד חמשה חומשי תורה

בדרך זו במסילה נעלה לבאר דברי הוזהר הקדוש כי זמן הגאולה הוא: "בשנת היובל הזאת" – ה' אלפים ת"ח, על פי מה שגילו חכמינו ז"ל כי ביום הראשון של ששת ימי מעשה בראשית, נזכרו בתורה ה' פעמים "אור" כנגד חמשה חומשי תורה, כמבואר במדרש (בר"ג ה):

"ה' פעמים כתיב כאן אורה כנגד חמשה חומשי תורה, ויאמר אלקים יהי אור, כנגד ספר בראשית שבו נתעסק הקב"ה וברא את עולמו. ויהי אור, כנגד ספר ואלה שמות שבו יצאו ישראל מפלילת לאורה. וירא אלקים את האור כי טוב, כנגד ספר ויקרא שהוא מלא הלכות רבות. ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, כנגד ספר במדבר שהוא מבדיל בין יוצאי מצרים לבאי הארץ. ויקרא אלקים לאור יום, כנגד ספר משנה תורה שהוא מלא הלכות רבות".

והנה מבואר בדברי האריז"ל (ע"ח שער יח פ"ה, "לקוטי תורה" ישעיה מ' ד"ה מי מדד), כי ה' פעמים אות "אלף" הם רמז על ה' פעמים "אור" שנזכרו במעשה בראשית, ומקור הדבר בתקוני זוהר (הקדמה ד): "חמש אור דיומא קדמאה, לקבל ה' קדמאה כלילא מחמש אור, דאיהו א א א א א א פתוחי חת"ם קדש לה". ועוד (שם תיקון ה כ): "א א א א א דאינון אור אור אור אור חמש זמנין, חמש נהוריין דעובדא דבראשית".

ויש לומר הביאור בזה בדרך הפשט, כי "אלף" הוא מלשון לימוד כמו שכתוב (איוב לג ל): "ואאלפך חכמה", ובגמרא (שבת קד): "אלף בינה", ופירש רש"י: "למוד תורה". וזהו ענין ה' פעמים אלף כנגד חמשה חומשי תורה, שצריך ללמוד ולהתעמק בחמשה חומשי תורה, כי כל החלקים מהתורה שבעל פה בנגלה ובנסתר כלולים ורמוזים באותיות התורה, כמבואר בגמרא (תענית ט): "מי איכא מידי.. דלא רמיזי באורייתא".

ויש להביא סימוכין לכך מדברי "בעל הטורים" שכתב על הפסוק (ויקרא א א): "ויקרא אל משה וידבר אליו מאהל מועד

לאמר" – "חמשה אלפי"ם בפסוק כנגד חמשה חומשי תורה". הרי מבואר כי חמשה חומשי תורה רמוזים בחמשה אלפי"ם, ולפי המבואר מקור דברי "בעל הטורים" הוא במדרש הנ"ל, כי חמשה חומשי תורה הם כנגד ה' פעמים אור שהם בבחינת ה' אלפי"ן.

יומתק להבין בזה מה שנזכרו חמשה אלפי"ן בשירת הים בראשי תיבות הפסוק (שמות טו ט): "אמר איוב א'רדוף אישיג א'חלק שלל". כי פרעה ידע שתכלית יציאת מצרים היא כדי שיקבלו ישראל את התורה, כמו שאמר הקב"ה למשה (שמות ג יב): "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה". ופירש רש"י: "דבר גדול יש לי על הוצאה זו, שהרי עתידים לקבל התורה על ההר הזה לסוף ג' חדשים שיצאו ממצרים". על כן רדף פרעה אחרי ישראל כדי למנוע מהם, לקבל את התורה שהיא חמשה אלפי"ן שורש כל התורה.

אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה

והנה ידוע מה שהביא ב"אור החיים" הקדוש (ריש פרשת תצוה) בשם הוזהר חדש (פרשת בראשית יב): שהגאולה העתידה תהיה על ידי משה רבינו, אבל רק בתנאי שיעסקו ישראל בתורה שניתנה למשה בסיני, ולפי זה אומר ה"אור החיים" הקדוש: "ולזה נתארך הגלות, כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות, אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה".

מעתה יאר עיינו וישמח לבנו דברי הוזהר הקדוש: "בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו" – "כשישתלם הזאת" שהוא חמשת אלפים וארבע מאות ותמניא תשובו איש אל אחוזתו". כלומר כאשר יעסקו ישראל בתורה, שהיא בבחינת ה' אלפים של ה' פעמים "אור" שנזכרו ביום ראשון של מעשה בראשית, ויצרפו לזה גם ת"ח שהיא תשובה בבחינת צו"ם קו"ל ממו"ן בגימטריא זא"ת, אז יזכו לגאולה ויחיו המתים.

ויש להוסיף תבלין, על פי המבואר בגמרא (ברכות יח). על הכתוב (קהלת ט ה): "והמתים אינם יודעים מאומה, אלו רשעים שבחייהן קרויין מתים". נמצא כי התורה שנפלה ח"ו בתוך הקליפות שנקראים מתים היא בבחינת מיתה, וכאשר האדם שב בתשובה שלימה ומוציא את חלקי התורה מתוך הקליפה הרי זה לתורה בבחינת "תחיית המתים".

וזהו ביאור הוזהר: "בשנת היובל הזאת", כאשר יצרפו ישראל ה' אלפים שהיא ה' פעמים א"ור שורש כל התורה, עם ת"ח שהיא תשובה בבחינת צו"ם קו"ל ממו"ן, אז יחיו המתים ויתקיים בנו: "תשובו איש אל אחוזתו", שיחזור כל איש עם כל חלקי התורה שלו, אל אחוזתו בצד הקדושה שהיא בבחינת תחיית המתים.

יומתק לפרש בזה הפסוק: "לו חכמה ישכילו לזאת יבינו לאחרייתם", וכבר הבאנו מה שפירש ה"חות יאיר", אך לפי האמור יש לומר שהתורה מתחננת אלינו: "לו חכמה ישכילו זאת", הלואי שהיינו משכילים בחכמת התורה, בצירוף תשובה של צו"ם קו"ל ממו"ן הרמוזה בתיבת זא"ת, כי אם היינו עושים כן: "יבינו לאחרייתם", היינו מבינים איך לקרב את הגאולה של אחריית הימים.

היוצא לנו מכל זה כי בכל שנה ובכל יום, אנו מסוגלים לקרב את הגאולה העתידה ותחיית המתים, כמו שאמר משיח לרבי יהושע בן לוי שיבוא: "היום אם בקולו תשמעו", אך התנאי לכך הוא שנעסוק בתורה שהיא בבחינת ה' אלפים של ה' פעמים "אור", בצירוף תשובה של צו"ם קו"ל ממו"ן שעולה ת"ח, ועל ידי זה יתקיים בנו מקרא שכתוב: "בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו" במהרה בימינו אמן.

זוהר הקדוש: "בשנת היובל הזאת, כשישתלם ה-זא"ת שהוא חמשת אלפים וארבע מאות ותמניא, תשובו איש אל אחוזתו"

ספרים הקדושים: כוונת הזוהר כאשר ישובו בתשובה עם צו"ם קו"ל ממו"ן בגימטריא זא"ת יזכו לגאולה

חנוכת התורה: "מאת ה' היתה זאת" שנזכה לגאולה בשנת ת"ח כמספר זא"ת, אבל "היא נפלאת בעיינינו"

הסיבה לכך היא: "זה היום עשה ה'", רמז על התנאי של משיח שהבטיח לבוא: "היום אם בקולו תשמעו"

פליאת רבי זרח איידליץ מבית דינו של ה"נודע ביהודה", איך יתישב דברי הזוהר שהזכיר חמשה אלפים

חמשה אלפים הוא כנגד חמשה חומשי תורה שורש כל התורה, כמבואר במדרש שהם כנגד ה' פעמים אור

ערוגת הבשם: "הלה' תגמלו זאת", הסבורים אתם שמספיק לשוב עם צו"ם קו"ל ממו"ן בגימטריא זא"ת

"עם נבל ולא חכם", "עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו", אינם מבינים שעיקר התשובה הוא עסק התורה